

FERENC PÁPA ÜZENETE
A SZEGÉNYEK I. VILÁGNAPJA ALKALMÁBÓL

Évközi XXXIII. vasárnap

2017. november 19.

Ne szóval szeressünk, hanem tettel

1. „Gyermekeim, ne szeressünk se szóval, se nyelvvvel, hanem tettel és igazsággal” (1 Jn 3,18). János apostolnak ezek a szavai olyan felszólítást fejeznek ki, amelyet minden kereszténynek meg kell hallania. A komolyság, amellyel a „szeretett tanítvány” a mai napig továbbadja Jézus parancsát, még hangsúlyosabb az ellentét révén: az ajkainkat gyakran elhagyó *üres szavak* és a *konkrét tettek* között, amelyek nekünk azonban mércéül szolgálnak. A szeretet nem enged kibúvót („alibit”): aki úgy akar szeretni, ahogyan Jézus szeretett, az ő példáját kell követnie, főként akkor, ha a szegények iránti szeretetről van szó. Másrészt jól tudjuk, hogyan szeret az Isten Fia, és Szent János világosan fogalmaz. Két tartóoszlopon nyugszik szeretete: elsőként Isten szeretett bennünket (vö. 1 Jn 4,10.19); és úgy szeretett, hogy teljesen odaadta magát, még a saját életét is (vö. 1 Jn 3,16).

Az ilyen szeretet nem maradhat válasz nélkül. Még ha önzetlenül adja is, anélkül, hogy bármit kérne érte cserébe, mégis úgy lánggra lobbantja a szívet, hogy mindenki úgy érzi, viszonznia kell, korlátai és bűnei ellenére. Ez pedig úgy lehetséges, ha szívünkbe befogadjuk Isten kegyelmét, az ő irgalmas szeretetét, amennyire ez lehetséges, hogy irányítsa akaratunkat és érzéseinket is Isten és a felebarátaink iránti szeretetre. Ilyen módon, az irgalmasság, amely úgyszólván a Szentháromság szívéből fakad, mozgásba hozhatja életünket, együttérzés és irgalmas cselekedetek lesznek a gyümölcsei a szükségét szenvedő testvéreink felé.

2. „Lám, egy szegény kiáltott s az Úr meghallgatta” (Zsolt 34,7). Az Egyház mindig is felfogta ennek a kiáltásnak a jelentőségét. Az Apostolok Cselekedeteinek első lapjaitól kezdve tanúbizonyságát adja ennek: akkor Péter választott ki hét „jó hírben álló, Lélekkel eltelt bölcs férfit” (6,3), hogy vállalják a szegényekről való gondoskodást. Bizonyos, hogy ez volt az egyik első jel, amellyel a keresztény közösség megjelent a világban: a legszegényebbek szolgálata. Ez azért volt lehetséges, mert megértették, hogy Jézus tanítványai életének olyan testvériségben és szolidaritásban kell kifejeződnie, amely megfelel a Mester legfőbb tanításának, aki a szegényeket *boldognak* és az Isten országa *örököseinek* nevezte (vö. Mt 5,3).

„Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát szétosztották azok közt, akik szükségét szenvedtek” (ApCsel 2,45). Ez a kifejezés nyilvánvalóan megmutatja az első keresztények élénk gondoskodását. Lukács evangélista, a szent szerző, aki a legtöbb helyet szenteli az irgalmasságnak, nem retorikai fordulattal él, amikor az első keresztények gyakorlatát írja le a javakon való osztozás területén. Éppen ellenkezőleg: amikor ezt elbeszéli, minden eljövendő nemzedék hívójéhez, vagyis hozzánk is akar szólni, hogy tanúságával támogasson és tettekre sarkalljon minket a leginkább rászoruló embertársak felé. Ugyanezt a tanítást kapjuk Jakab

apostoltól is, aki levelében erős és kemény kifejezésekkel él: „Hallgassatok ide, szeretett testvéreim! Hát Isten nem azokat választotta-e ki, akik a világ szemében szegények, hogy a hitben gazdagok legyenek, és örököljék az országot, amelyet azoknak ígért, akik őt szeretik? Ti mégis lenézitek a szegényt. Hát nem a gazdagok zsarnokoskodnak fölöttetek és hurcolnak benneteket a bíróság elé? [...] Mit használ, ha valaki azt állítja, hogy van hite, tettei azonban nincsenek? Üdvözítheti a hite? Ha valamelyik testvérnek nincs ruhája és nincs meg a mindennapi tápláléka, és egyiketek így szólna hozzá: 'Menj békében, melegedj, és lakjál jól!', de nem adnátok meg neki, amire testének szüksége van, mit használna? Ugyanígy a hit is, ha tettei nincsenek, magában holt dolog” (2, 5-6. 14-17).

3. Voltak azonban olyan idők is, amikor a keresztények nem hallgatták meg teljesen ezt a felszólítást, és engedték, hogy a világ gondolkodásmódja megfertőzze őket. A Szentlélek azonban nem késlekedett figyelmeztetni őket, hogy tekintetüket a lényegre irányítsák. Olyan férfiakat és nőket támasztott, akik különböző módokon ajánlották fel életüket a szegények szolgálatára. Hány és hány lapját írták a történelemnek kétezer év alatt a keresztények, akik egyszerűen és alázattal, a szeretet nagylelkű képzelőerejével szolgálták legszegényebb testvéreiket!

Mindnyájuk közül kiemelkedik Assisi Szent Ferenc, akit számos más férfi és nő követett az évszázadok során. Nem elégedett meg annyival, hogy *magához ölelje és alamizsnával segítse* a leprásokat, hanem elhatározta, hogy Gubbióba megy, hogy *együtt lakjon* velük. Ő maga is úgy látta, hogy ez a találkozás volt megtérésének fordulópontja: „Míg bűnökben éltem, nagyon keserű volt számomra a leprások látása. És maga az Úr vezérelt közénk, és én irgalmasságot cselekedtem velük. És amikor eltávoztam tőlük, az, ami előbb keserű volt számomra, átváltozott testem és lelkem édességére” (*Végrendelet* 1-3: *FF* 110). Ez a tanúság megmutatja a szeretet átalakító erejét, és a keresztények életmódját.

Ne csak úgy gondoljunk a szegényekre, mint a heti egyszeri önkéntes munka jó gyakorlatának célcsoportjára, vagy még kevésbé mint olyan emberekre, akiket időnkénti felbuzdulásból megsegítünk egy-egy gesztussal, hogy megnyugtassuk a lelkiismeretünket. E tapasztalatoknak, miközben értékesek és alkalmasak rá, hogy érzékennyé váljunk testvéreink szükségletei és az ezeket gyakorta kiváltó igazságtalanságok irányában, rá kellene vezetnie minket arra, hogy valódi *találkozás* jöjjön létre köztünk és a szegények között, és olyan *osztóaszt* valósítsunk meg velük, amely életstílusunkká válik. Valóban: az imádság, a tanítványság útja és a megtérés az evangéliumi hitelességük bizonyítékát az osztózásra nyitott szeretetben találja meg. Ebből az életmódból öröm és a lélek derűje származik, mivel kezünkkel érinthetjük *Krisztus testét*. Ha valóban találkozni akarunk Krisztussal, szükséges, hogy megérintsük testét a szegények megsebzett testében, mint az Eucharishtiában kapott szentségi közösség megfelelőjét. Krisztus testét, amit megtörnek a szent liturgiában, a szeretet megtalálja a legelesettebb testvérek arcában és személyében. Mindig aktuálisak Aranyszájú Szent János szavai: „Ha tiszteleteteket akarjátok tenni Krisztus teste előtt, ne idegenkedjetek tőle akkor sem, ha le van meztelenítve: ne csak a selyembe felöltöztetett eucharisztikus Krisztust tiszteljétek úgy, hogy közben a templomon kívül nem vesztek tudomást a másik Krisztusról, amely szenved a hidegtől és a meztelenségtől” (*Hom. in Matthaeum*, 50, 3; *PG* 58).

Az tehát a feladatunk, hogy kinyújtsuk kezünket a szegények felé, találkozzunk velük, nézzünk a szemükbe, öleljük meg őket és éreztessük velük a szeretet melegét, amely megtöri a magányt. Felénk nyújtott kezük egy meghívás is, hogy lépjünk ki a saját biztonságunkból és kényelmünkéből, és ismerjük fel az értéket, amelyet a szegénység önmagában hordoz.

4. Ne feledkezzünk el róla, hogy Krisztus tanítványai számára a szegénység elsősorban *hívás, a szegény Krisztus követése*. Az Ő nyomában és Vele járunk ezen az úton, amely az Isten országának boldogságába vezet (vö. *Mt 5,3; Lk 6,20*). A szegénység egyet jelent az alázatos szívvel, amely elfogadja, hogy az ember korlátokkal rendelkező és bűnös teremtmény, és így leküzdí a mindenhatóság kísértését, amely a halhatatlanság illúzióját kelti. A szegénység a szív magatartása, amely nem engedi, hogy a pénzre, a karrierre és a luxusra az élet céljaiként, a boldogság feltételeiként tekintsünk. Éppen a szegénység az, amely olyan feltételeket teremt, amelyek mellett szabadon vállalhatjuk személyes és társadalmi felelősségünket korlátaink ellenére, bízva Isten közelségében, az ő kegyelmére támaszkodva. Az ilyen értelemben vett szegénység a mérték, amely megmutatja, hogy helyesen használjuk-e az anyagi javakat, hogy nem önző, birtokló módon éljük-e meg kapcsolatainkat és érzelmeinket (vö. *Katolikus Egyház Katekizmusa, 24-45*).

Tegyük ezért magunkévá Szent Ferenc példáját, aki a hiteles szegénység tanúja. Ő, éppen azért, mivel tekintetét Krisztusra szegezte, képes volt őt felismerni és szolgálni a szegényekben. Ha tehát szeretnénk hatékonyan hozzájárulni a történelem megváltoztatásához és segíteni akarjuk a valódi fejlődést, meg kell hallanunk a szegények kiáltását, és segítenünk kell őket felemelni számkivetett helyzetükből. Ugyanakkor emlékeztetem a szegényeket, akik városainkban és közösségeinkben élnek, hogy ne veszítsék szem elől az evangéliumi szegénység értelmét, amit életükön hordoznak.

5. Ismerjük azt a mai világra jellemző nehézséget, hogy nehéz tisztán meghatározni a szegénységet. Mégis, nap mint nap felszólít minket a szegénység ezer arca, amely fájdalomról, kirekesztésről, kizsákmányolásról, erőszakról, kínzásról, bebörtönzésről, háborúról, a szabadságtól és méltóságtól való megfosztottságról, tudatlanságról, analfabetizmusról, egészségügyi szükséghelyzetről, munkanélküliségről, emberkereskedelemtől, rabszolgaságról, elvándorlásról, nyomorról és kényszerű migrációról árulkodik. A szegénység arca olyan nők, férfiak és gyermekek arca, akiket alantas érdekekből kihasználják, jogukat tiporják a hatalom és a pénz perverz logikája érdekében. Micsoda kegyetlen és sohasem teljes felsorolást voltunk kénytelenek adni a szegénység formáiról, amely a társadalmi igazságtalanságnak, az erkölcsi nyomornak, a kevesek mohóságának és az általánosan elterjedt közönynek a gyümölcse!

Napjainkban, miközben egyre inkább előtérbe kerül az arcátlan gazdagság, amely a kevés, előjogokat élvező ember kezében összpontosul és sokszor társul hozzá a törvénytelenesség és az emberi méltóságot sértő kizsákmányolás, botrány a szegénység terjedése a világ társadalmainak nagy területein. Ezt látva nem maradhatunk tétlenül és még kevésbé törődhetünk ebbe bele. Nem fogadhatjuk el a szegénységet, amely elfojtja a fiatalok kezdeményező készségét, megakadályozva őket, hogy munkát találjanak; a szegénységet, amely elaltatja a felelősségérzetet és arra ösztönzi az embereket, hogy a felelősség átruházását és a szívességek keresését részesítsék előnyben; a szegénységet, amely megmérgezi a

társadalmi részvétel kútjait és beszűkíti a szakmai hozzáértés terét, megalázva így azok érdemét, akik dolgoznak és termelnek. Minderre az élet és a társadalom új szemléletével kell választ adnunk.

Mindezek a szegények – ahogyan azt Boldog VI. Pál pápa szeretete mondani – „evangéliumi jogon” tartoznak az Egyházhhoz (*Megnyitó beszéd a II. Vatikáni Zsinat II. ülészakán*, 1963. szeptember 29.) és ez arra kötelez bennünket, hogy melljük álljunk. Áldottak ezért azok a kezek, akik azért nyúlnak, hogy befogadják és segítsék a szegényeket, mert e kezek reménységet hoznak. Áldottak azoknak a kezei, akik túllépnek a kultúrák, vallások, nemzetiségek határain, és a vigasz olaját öntik az emberiség sebeire. Áldottak a kezek, akik úgy nyújtanak segítséget, hogy semmit sem kérnek cserébe – „ha”, „de”, „talán” nélkül. E kezek segítsége révén Isten áldása száll a testvérekre.

6. Az Irgalmasság Szentévének végén határoztam el, hogy felajánlom az Egyháznak a *Szegények Világnapját*, hogy a keresztény közösségek az egész világon egyre inkább és egyre jobban kézzelfogható jelei legyenek Krisztus szeretetének a legszegényebbek és leginkább szükségét szenvedők iránt. Azt kívánom, hogy ez a világnap társuljon az elődeim által meghirdetett többi világnap mellé, amelyek immár hagyománnyá váltak közösségeinkben, és egészítse ki ezeket evangéliumi értelemben, felmutatva Jézus megkülönböztetett szeretetét a szegények iránt.

Felhívom az egész Egyházat, valamint minden jószándékú férfit és nőt, hogy ezen a napon vessék pillantásukat azokra, akik segítségért kiáltva, szolidaritásunkat kérve nyújtják felénk a kezüket. E testvéreinket az egyetlen mennyei Atya teremtette és szereti őket. E *Világnap* arra szolgál, hogy elsősorban a híveket ösztönözze: lépjenek fel a selejt és pazarlás kultúrája ellen, s helyette tegyék magukévá a találkozás kultúráját. Ugyanakkor felhívásom mindenkihez szól, vallási hovatartozástól függetlenül, hogy nyíljanak meg a szegényekkel való osztozásra a szolidaritás bármely formájában, hogy ez a testvériség konkrét jele legyen. Isten a földet és az eget mindenki számára alkotta – de vannak sajnos olyan emberek, akik határokat, falakat és kerítéseket építettek, elárulva ezzel azt az eredeti ajándékot, amely az egész emberiséget illeti, bárkinek a kizárása nélkül.

7. Azt kívánom, hogy a keresztény közösségek az idén november 19-re eső *Szegények Világnapját*, az Évközi idő XXXIII. vasárnapját megelőző héten igyekezzenek minél több találkozást megvalósítani a barátság, a szolidaritás és a kézzelfogható segítség jegyében. Meghívhatják továbbá a szegényeket és az önkénteseket, hogy együtt ünnepeljenek a szentmisén e vasárnapon, hogy ezáltal még hitelesebben ülhessük meg Krisztus Király főünnepét a rákövetkező vasárnapon. Krisztus királysága ugyanis legteljesebben a Golgotán mutatkozik meg teljes értelmében, amikor az Ártatlant felszegezik a keresztre szegényen, mezítelenül, mindentől megfosztva, s ezáltal testesíti meg és nyilatkoztatja ki Isten szeretetének teljességét. Az Atya iránti teljes odaadása, miközben kifejezi teljesen szegénységét, nyilvánvalóvá teszi ennek a Szeretetnek az erejét, amely új életre támasztja őt Húsvét napján.

Ezen a vasárnapon, ha a lakókörnyezetünkben élnek szegények, akiknek segítségre és oltalomra van szükségük, lépünk közelebb hozzájuk: kiváló alkalom lesz arra, hogy találkozzunk az Istennel, akit keresünk. A Szentírás tanítása szerint (vö. *Ter* 18, 3-5; *Zsid*

13,2), fogadjuk őket kiemelt vendégként asztalunknál; tanítómestereink lesznek abban, hogy miként élhetjük meg következetesen hitünket. Bizalmuk és készségük, amivel a segítséget elfogadják, józan és gyakran örömteli módon mutatják meg a számunkra, hogy mennyire fontos a lényeget szem előtt tartva élnünk és ráhagyatkoznunk az Atya gondviselésére.

8. A *Világnapon* megvalósítandó konkrét kezdeményezések háttérében mindig legyen ott az *imádság*. Ne felejtsük el róla, hogy a *Miatyánk* a szegények imája. A kenyér iránti kérés ugyanis kifejezi az Istenre hagyatkozást életünk alapvető szükségleteit tekintve. Amit Jézus ezzel az imával tanított nekünk, kifejezi és magában hordozza azoknak a kiáltását, akik szenvednek egzisztenciájuk bizonytalansága és a szükséges dolgok hiánya miatt. A tanítványoknak, akik azt kérték tőle, hogy tanítsa meg őket imádkozni, Ő a szegények szavaival válaszolt, akik az egyetlen Atyához fordulnak, akiben mindenki testvérként ismeri fel egymást. A *Miatyánk* többes számban fogalmaz, a „mi” kenyerünkért fohászkodunk, és ebből is következik a közös osztozás, részvétel és felelősség. Ebben az imádságban mindnyájan felfedezhetjük az önzés minden formája meghaladásának szükségességét ahhoz, hogy a kölcsönös elfogadás örömébe léphessünk.

9. Azt kérem a püspök, pap, diakónus testvérektől –az utóbbiak küldetése a szegények támogatása –, a megszentelt életet élő személyektől, az egyesületektől, a mozgalmaktól, az önkéntesek szerteágazó világától, hogy fáradozzanak azon, hogy a *Szegények ezen Világnapjával* hagyomány szülessen, amely kézzelfoghatóan hozzájárul a mai világ evangelizálásához.

Ez az új *Világnap* legyen ezért erőteljes felhívás hívó lelkiismeretünk felé, hogy mindinkább meggyőződjünk róla: a szegényekkel való osztozás lehetővé teszi számunkra az Evangélium megértését, annak legmélyebb igazságának megfelelően. A szegények nem problémát jelentenek, hanem erőforrást, amelyből meríthetünk, hogy az Evangélium lényegét befogadhassuk és megélhessük.

Vatikán, 2017. június 13.

Páduai Szent Antal emléknapján

FERENC